

***Heracleum persicum* Fischer - boľševník perzský**

Oddelenie: Magnoliophyta

Trieda: Magnoliopsida

Rad: Apiales

Čeľad': *Apiaceae*

Fotodokumentácia:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Bol%C5%A1evn%C3%ADk_persk%C3%BD#/media/File:Tromsopalme-total.jpg

Charakteristika druhu: Ide o prevažne dvojročnú rastlinu, ktorá dorastá až do výšky 1 – 2, prípadne až 4 metre. Má zvyčajne viac ako jednu byľ, ktorá je 1,5 až 2 cm hrubá, dutá, pozdĺžne ryhovaná, červeno škvritá, v hornej časti rozkonárená. Spodné listy v listovej ružici sú veľké, niekedy až 200 cm dlhé a až 130 cm široké, trojpočetné, hlboko ostro vykrajované. Listy nachádzajúce sa na stonke vyššie sa postupne zmenšujú. Na vrchole stonky sa vytvára v období od júna do júla, mohutné súkvetie tvorené desiatkami okolíkov, zložených z drobných bielych kvetov. V priemere má súkvetie aj 50 cm. Druh je aj samoopelivý, takže aj jedna osamotená rastlina dokáže vytvoriť semená. Tie sú produkované v desiatkach tisícoch (v priemere 20 – 30 tis. semien). Má výraznú anízovú vôňu. Oproti druhu *Heracleum mantegazzianum* sa vyznačuje vlastnosťou, že rastlina po vykvitnutí neodumrie, ale môže vykvitnúť opäť.

Má podobné vlastnosti ako *Heracleum mantegazzianum*, tzn. že pri kontakte pokožky s rastlinnými šťavami druhu, ktoré obsahujú fototoxické furanokumaríny a spôsobujú ťažké poleptania kože a vytvorenie vodnatých pľuzgierov ako po popálení!

Pôvod druhu: Druh pochádza z Iránu, kde rastie vo vlhkých horských oblastiach. Výskyt v Európe je zaznamenaný v Nórsku, Švédsku, Fínsku, Dánsku, Estónsku a vo Veľkej Británii.

Prvý zaznamenaný výskyt na Slovensku: Doteraz nebol na území Slovenska zaznamenaný.

Spôsob (cesta) ako sa druh dostal na Slovensko: Druh sa na Slovensku nevyskytuje.

Status druhu na Slovensku: Nie je zaradený.

Rozšírenie na Slovensku: Nevyskytuje sa.

Biotoxy, v ktorých sa vyskytuje: Rastie najmä na vlhších živnejších pôdach, napr. popri vodných tokoch. Na mieste zvykne pomerne rýchlo obsadiť priestor, nakoľko už skoro na jar vytvára veľké listy, ktoré zatienia pôvodnú vegetáciu a postupne ju vytlačia.

Fotodokumentácia: <http://www.botanische-spaziergaenge.at/viewtopic.php?f=120&t=2342>

Spôsoby rozmnožovania: Šíri sa semenami, ktoré sú prenášané vetrom ale najmä vodou na väčšie vzdialenosti.

Známe spôsoby odstraňovania: Využívajú sa mechanické ale aj kombinované spôsoby odstraňovania. Pri menších porastoch alebo jednotlivých rastlinách je možné využívať vykopávanie, kedy je potrebné odstrániť predovšetkým hlavu koreňa (minimálne do hĺbky 20 cm). Semenáčiky je možné aj vytrhávať (za použitia dostatočných ochranných pomôcok).

Väčšie porasty sa odporúčajú kosiť alebo mulčovať, zásadne v období pred kvitnutím druhu, aby nedošlo k vytvoreniu semien. Zásah je potrebné v priebehu roka zopakovať.

Konkrétne pri tomto druhu sa využíva aj sekanie koreňových rozmnožovacích púčikov pod pôdnym povrchom pomocou rýľa, v čase, keď druh vytvára semená, ktoré sú ešte zelené - nezrelé.

Pri tomto druhu sa neodporúča ako metóda odstraňovania druhu ostrihávanie nezrelých súplodí, nakoľko rastlina zvykne opätovne vykvitnúť.

Na potlačenie populácie druhu sa dá využiť aj pastva oviec alebo dobytká, ktoré spásajú jeho listové ružice. Optimálne je to v čase, keď druh ešte nekvitne.

Pri odstraňovaní druhu sa využíva aj postrek jeho porastu registrovaným prípravkom na ochranu rastlín (herbicíd) s účinnou látkou glyfosát alebo kombinovaný spôsob mechanického a chemického odstraňovania. Vtedy sa porasty druhu najprv mechanicky odstránia (pokosia alebo zmulčujú) a následne po opätovnom narastení rastliny sa postriekajú herbicíd.

Poznámka: Semená sa využívajú ako korenie v perzskej kuchyni.

Použité podklady: https://en.wikipedia.org/wiki/Heracleum_persicum
<http://www.q-bank.eu/Plants/BioloMICS.aspx?Table=Plants%20-%20Species&Rec=984&Fields=All>